RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

TU 19 SEPTEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 1364

Tarif
Một năm . . . 6$00 | 6$00 | 6$30 | 6$30 | 6$60 | 12$00
Cho làng viên . . . »
Các công-sở . . . » | 5.80 | 5.80 | 5.80 | 9.00 | »
Sáu tháng . . . 3.00 | 3.00 | 3.25 | 3.25 | 3.30 | 6.00
Ba tháng . . . 1.50 | 1.75 | 1.80 | 1.80 | 1.65 | 3.00
Một tháng . . . 0.30 | 0.60 | 0.55 | 0.55 | 0.60 | 1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 088 de large.
Une seule insertion . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái chính-biến hiện thời ở nước Tàu và các tin các cường-quốc hội-đồng quân-trị

Cái chính-biến nước Tàu phát sinh ra đã hơn hai tháng nay thật là một cái chính biến dữ quá mà lâu quá! Tổng-thống Lê-nguyên-Hồng thì bị bọn quân-cảnh Bắc-kinh bức đuổi; đảng trực-lệ (Tào Côn) trước mưu đảo Lê để tranh cái ngôi tổng-thống, nhưng thấy nhân-tâm toàn quốc đều phản đối cái cử-động ngang ngược của mình, cũng chưa dám sản-sỏ làm liều; về các phương-diện địch-thủ thì lại tự liệu thế-lực không bằng không dám tiến phát; ám trung cứ khiêu-chiến lẫn nhau, ngóp sợ lẫn nhau mà lộng thành ra một cái cuộc khủng-hoảng dai-dẳng mãi.

Hiện thời đảng Trực-lệ chưa dám xí ngay cái ngôi tổng-thống mà cũng vẫn chưa chịu nhả ra, bèn định cái kế-hoạch có ba cách như sau này: 1. Định-đồn cái công việc tiến-hành lại, vì vậy mới có cái thông điện định biện tuyển-cử và xướng lên cái nghị chế-định hiến-pháp trước, tuyển cử tổng thống sau; 2. Sơ-thông các phương diện phản đối, vì vậy mới có chuyện Vương-thừa Mân, Tào-Nhuệ tới yết Đoàn-kỳ-Thụy và Ôn-thế-Lâm, Vương-Tường đi Thượng hải vấn-lưu các quốc-hội nghị-viên; 3. Duy-trì hiện trạng ở Bắc-kinh, vì vậy mới lập tòa nội-các nhiệp chính, dùng Vương-khắc-Mẫn làm tài-chính tổng-trưởng để liên-hợp với Cô-duy-Quân cũng nhận chức. Cái mục-đích là cốt làm cho hoãn hòa được cái ác-cảm công-chúng, dung hợp được cái phương-diện phản đối, giữ vững được cái hiện cục trong nước, để các quốc-hội nghị viên về Kinh đủ số, theo chính thức mà tuyển cử mình lên làm tổng-thống. Ngoài ba cách đó thì Ngô-bội-Phu lại có cái chủ-trương lấy vũ-lực thống nhất; Ngô vốn lấy cánh Bảo-định (cũng là đảng Trực-lệ mà chia ra hai cánh: cánh Bảo định thuộc ngay dưới quyền Tao-Côn; cánh Lạc-dương thuộc riêng quyền Ngô-bội Phu) cử-động là ngang ngược, khiến cho toàn quốc có một cái công-phẫn đối với đảng Trực lệ mình, biết thu thập nhân-tâm cũng cần được nào, quyết kế dùng vũ-lực đẹp tan đảng Phụng-thiên, đánh yên phái Mân (Phúc-kiên) triệt (Quảng-đông), chế chi phía Chiết Hồ (Chiết-giang, Thượng-hải) đợi toàn quốc qui phục rồi sẽ định cái vị-trí tổng-thống.

Về các phương-diện phản-đối thì ở Quảng-đông Tôn-Văn có phát-biểu một tờ đối ngoại tuyên ngôn hôm 19 tháng 6, ở Thượng-hải hơn hai trăm người quốc-hội nghị-viên có họp nhau phát hai bức thông điện toàn-quốc, hách-truật Vương-khắc-Mẫn không dám nhận chức tài-chính tổng-trưởng, Trương-tác-Lâm ở Phụng thiên, Lư-vĩnh-Tường ở Chiết-giang cũng biểu thị phản-đối mà không chịu xuất đầu; xét kỹ đến nội-tình thì Tôn-Văn và Đoàn-kỳ-Thụy tuyên-ngôn không muốn hợp tác với Lê-nguyên-Hồng, Lê nguyên-Hồng muốn xuống phía nam mà chính ông tổng-lý nội-các tự mình nhiệm-mệnh là Đường thiệu-Nghi cũng không ưng nhận, Đường-thiệu Nghi chủ-trương lập chính phủ mới ở Hàng-châu mà Lư-vĩnh Tường lại không tán-thành, tình-hình xa tần như thế, nên cũng không có thực-lực gì mà phản đối lại nước Đức cho ra một cước đơn chủ hòa-bình, chăm chỉ làm ăn, và sẵn lòng tu-phục những sự lỗi hại cho nước Pháp. Các người đến dự nghị có ưng chuẩn một khoản yêu-cầu lập tức dụng một chánh-phủ Cộng-hòa hiệt-lập ở đất Rhénanie, và bắt hẳn cái quyền chánh-trị của nước Đức trong hạt ấy.

Chánh-phủ nước Đức muốn điều-đình với nước Pháp

Chánh-phủ nước Đức có dự-tính việc điều-đình với nước Pháp ra làm hai đoạn như sau này:

1· Lập lại cái quyền tự-do về việc cai trị trong các hạt trù bình, rồi điều-đình với các nhà ngân-hàng ngoại-quốc, để cầm tài-sản nước Đức lấy một số marks kim-tệ.

2· Rút quân trong hạt sông Rhur về, và mọi việc lại hồ phục lại như trước ngày 11 Janv er.

Việc trong hạt trú bình

Quan Le Trocquer thượng-thư bộ Công-tác tới Dusseldorf sáng hôm thứ năm. Ngài đi thanh-tra trong hạt sông Rhur.

Đồng-minh thượng hội-đồng trong hạt Rhénanie có ký hai bản nghị-định ủy-quyền cho phái-bộ của Đồng-minh trong hạt ấy kiểm duyệt các xưởng và các mỏ trong hạt trú bình, để trừ tiệt sự thu lợi trong các mỏ, việc chở than đi các nơi, và việc thu thuế than.

Nghị-định ấy lại cho phép sở quản lý hỏa-xa được đặt điều-lệ riêng để canh-phòng, quản-trị và thu lợi.

Báo *Daily Mail* bắt đầu đăng bản tờ trình của các quan binh Pháp kể các việc nước Đức trái các điều-khoản quyền-phi cho nước Tàu nữa, nước Mỹ nêu cùng với nước Anh cứu-tế cái biến-trạng nguy hiểm trong nước Tàu. 3· Nước Anh đề xuất với các cường-quốc mấy cái biện pháp cứu thời-cục nước Tàu, phải đem quân-đội các nước chiếm cứ đường xe-hỏa Kinh Tân dùng quân-quan các nước biên luyện lính tuần cảnh nước Tàu, đem hải-quân các nước hành-động thị uy ở các khẩu-ngạn nước Tàu, cái kinh phí về việc hội đồng quản-trị đó, thu mấy thứ phụ thuế ở nước Tàu để chi phát. Ấy cái tin hội-đồng quản-trị đã ghé hồn động phách như thế, nhưng còn may Chính-phủ Mỹ không chịu tán thành sự xâm bách nước Tàu, có bác xích lời kiến-thương xướng nghị và tỏ ý phản đối nước Nhật nước Anh đề xuất các điều-kiện; cái vận-mệnh nước Tàu chỉ còn có một sợi chỉ lơi-thoi đó mà cái cuộc chính-biến như trên kia đã thuật, phi đến hồi một là đảng Trực-lệ thống-nhất được cả các phương-diện phản đối, hai là các phương-diện phản đối thật lòng liên-lạc được với nhau cùng trừ sự đảng Trực-lệ thì ở chưa biết tới bao giờ giải quyết vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux. ngày 17 Septembre 1923

Đất Rhénanie muốn biệt-lập

Tin Dusseldorf — Trong một cuộc hội-nghị của đảng biệt-lập về đất Rhénanie, mấy nhà diễn-thuyết có nói nước Đức tiêu 150 nghìn triệu marks kim-tệ về việc hạt sông Rhur. Xem vậy thì biết nước Đức có thể nộp được bồi-khoản cho nước Pháp, vì cái số bồi-khoản chỉ có 132 nghìn triệu mà thôi. Các nhà ấy có nói mình nắm lòng chính-đồn lại nước Đức cho ra một nước dân chủ hòa-bình, chăm chỉ làm ăn, và sẵn lòng tu-phục những sự lỗi hại cho nước Pháp. Các người đến dự nghị có ưng chuẩn một khoản yêu-cầu lập tức dụng một chánh-phủ Cộng-hòa hiệt-lập ở đất Rhénanie, và bắt hẳn cái quyền chánh-trị của nước Đức trong hạt ấy.

Chánh-phủ nước Đức muốn điều-đình với nước Pháp

Chánh-phủ nước Đức có dự-tính việc điều-đình với nước Pháp ra làm hai đoạn như sau này:

1· Lập lại cái quyền tự-do về việc cai trị trong các hạt trù bình, rồi điều-đình với các nhà ngân-hàng ngoại-quốc, để cầm tài-sản nước Đức lấy một số marks kim-tệ.

2· Rút quân trong hạt sông Rhur về, và mọi việc lại hồ phục lại như trước ngày 11 Janv er.

Việc trong hạt trú bình

Quan Le Trocquer thượng-thư bộ Công-tác tới Dusseldorf sáng hôm thứ năm. Ngài đi thanh-tra trong hạt sông Rhur.

Đồng-minh thượng hội-đồng trong hạt Rhénanie có ký hai bản nghị-định ủy-quyền cho phái-bộ của Đồng-minh trong hạt ấy kiểm duyệt các xưởng và các mỏ trong hạt trú bình, để trừ tiệt sự thu lợi trong các mỏ, việc chở than đi các nơi, và việc thu thuế than.

Nghị-định ấy lại cho phép sở quản lý hỏa-xa được đặt điều-lệ riêng để canh-phòng, quản-trị và thu lợi.

Báo *Daily Mail* bắt đầu đăng bản tờ trình của các quan binh Pháp kể các việc nước Đức trái các điều-khoản quyền-phi cho nước Tàu nữa, nước Mỹ nêu cùng với nước Anh cứu-tế cái biến-trạng nguy hiểm trong nước Tàu. 3· Nước Anh đề xuất với các cường-quốc mấy cái biện pháp cứu thời-cục nước Tàu, phải đem quân-đội các nước chiếm cứ đường xe-hỏa Kinh Tân dùng quân-quan các nước biên luyện lính tuần cảnh nước Tàu, đem hải-quân các nước hành-động thị uy ở các khẩu-ngạn nước Tàu, cái kinh phí về việc hội đồng quản-trị đó, thu mấy thứ phụ thuế ở nước Tàu để chi phát. Ấy cái tin hội-đồng quản-trị đã ghé hồn động phách như thế, nhưng còn may Chính-phủ Mỹ không chịu tán thành sự xâm bách nước Tàu, có bác xích lời kiến-thương xướng nghị và tỏ ý phản đối nước Nhật nước Anh đề xuất các điều-kiện; cái vận-mệnh nước Tàu chỉ còn có một sợi chỉ lơi-thoi đó mà cái cuộc chính-biến như trên kia đã thuật, phi đến hồi một là đảng Trực-lệ thống-nhất được cả các phương-diện phản đối, hai là các phương-diện phản đối thật lòng liên-lạc được với nhau cùng trừ sự đảng Trực-lệ thì ở chưa biết tới bao giờ giải quyết vậy.

T.

Ở TRÊN TÀU BAY NÉM THỬ QUẢ BOM XUỐNG TÀU THỦY

Người Anh mới thí nghiệm việc ném quả bom ở trên tàu bay thật cao xuống tàu thủy xem hiệu nghiệm thế nào.

Họ đánh thí đi một chiếc tàu cũ tên là tàu Agamemnon để thí nghiệm việc ấy. Họ cho mấy chiếc tàu bay bay lên cao đến 8,000 thước Anh (5,000 thước Pháp), rồi ném quả bom xuống chiếc tàu ấy. Quả bom ở trên tàu bay ném xuống như mưa, mà không viên đạn nào trúng vào tàu ấy cả. Song ta cũng phải nói rằng ấy gặp buổi gió to, bề động và máy đon che khi trời, thì gió cũng không được thuận lợi lắm.

Thực thế, trong hai giờ đồng hồ, tàu bay cứ theo nhau bay lên để ném quả bom xuống chiếc tàu Agamemnon mà chính chiếc tàu ấy và chung quanh chiếc tàu ấy không chỗ nào bị bại cả.

Xem thế thì đủ biết rằng ở trên không ném quả bom xuống mà trúng được thì thật là khó. Vì trong khi tàu bay cũng phải bay lên thật cao, để cho tàu thủy bắn lại không đến, rồi mới ở đó mà ném quả bom xuống.

Những người cầm máy tàu bay để ném quả bom xuống chiếc tàu Agamemnon đến thuật lại một việc rất quan hệ họ nói rằng ở mới nhắc chỉ thấy nhỏ những một cái bát mà thôi và hễ vướng một thì máy thì trông không thấy nữa.

Chuyện kỳ khôi

Độc thử 2

Bà nghị Phò:

— 13 người ngồi ăn có độc không?

— Bà hàn Phá: Độc lắm! quan Tây cũng phải kiêng.

— Tôi nghiệm hôm nọ, mới biết là độc.

— Cậu em: Thưa chị, độc thực, hôm ấy 12 người đang ngồi ăn, vợ phúc thế nào có Ánh đến thứ 13 là bạn riêng của anh, anh mới mời, chị đã gỡi tam-bành lên, đẩy đổ cả bàn... thế thì độc thực.

Chị nguýt em bằng cái rành: « Cá kiêng cá lành ».

Trẻ con

Tin Trung-hoa

Việc Quảng-đông

Quân đội Hồng-kỳ-Lân phản với Trần-quýnh-Minh làm loạn ở Sơn-đầu, Trần phải kéo quân về Chương-châu.

Tin Tôn-Văn

Tôn-Văn từ Thạch-long đi sang Bắc-la.

Tin Lê-nguyên-Hồng

Lê-nguyên-Hồng đã rời Thiên-tân đến Thượng-hải.

Các cường quốc đối với nước Tàu

Quan Lính sự các nước đã khai hội để bàn về việc bắn bộ thiết-lộ, nhưng bàn chưa xong, bà ngày nữa sẽ hội nghị lại.

Tin Tứ-xuyên

Quân Tứ xuyên (quân đội của Tiền-Văn) toàn thắng, tỉnh Trùng-khánh thất thủ; Dương-Sâm trốn đi mất, Bắc-quân (quân Tào-Côn) phải kéo về đóng ở Nghi xương, Bắc-quân chết đến hơn 30 000 người, tổn phí đến hơn 20 000 đồng bạc. còn khi-giới thuốc đạn chưa kể.

Việc Bắc-kinh

Quan Nông-hộ thượng Lâm-đại-Lư bị bộ-viên hặc làm việc lười tuổi phải trốn đi Thiên tân.

Tin Hồ-nam

Triệu-hằng-Dịch đã dự-bị bỏ Trung bộ chạy. Dương-nguyên-Dung (tướng Triệu-hằng-Dịch) bại trận. Chu-diệu-Hoa và Hoàng-diệu-Tổ đồng mưu làm phản Triệu hằng-Dịch Diệp-khai-Kim thấy lòng quân sĩ đã biến đổi, cũng hiệp mưu với Chu-diệu Hoa và Hoàng-tiếu-Tổ.

Triệu tính thế rất là quẫn-bách. sai người sang cầu cứu với Hồ-bắc Lô-niệu (ở Hồ-bắc) hội tướng tá quân liên tuyến bỏ rằng Hồ-bắc đã đến lúc nguy. mình phải trung lập.

Lại một bọn Thổ phỉ nữa

Có một đảng Thổ-phỉ Mạnh-huyện (cách Lạc dương có vài dặm) bắt mất sự-dân rất nhiều. Ở Mạnh-huyện cướp phá lung tung, dân sự khổ lắm.

MẤY TIN VỀ CÁI THIÊN-TAI DỮ-DỘI Ở NHẬT-BẢN

1· Ngày 12 Septembre hoàng-đế nước Nhật-bản có giáng chỉ khuyến các quan chức cùng các tư-gia nên chung nhau giữ gìn cho được yên ổn, cứu giúp những kẻ khốn cùng. Trong đợ chỉ lại có nói kinh thành bao giờ cũng để ở thành Tokyo, nay cần phải mở mang cho rộng rãi lớn lao hơn trước, nay mai sẽ đặt nên những cơ-quan riêng để kế cứu về việc tu phục lại kinh-thành, mà độ trình tòn Nội-các hoặc nghị-viện ưng chuẩn. Hoàng-đế Nhật-bản nỗ-lực giáng chỉ ấy là để yên lòng nhân-dân, vì từ khi xảy ra cơn động đất đến giờ, lắm kẻ phao đồn nên những tin kỳ khác như là nói nay mai sẽ thiên đô, mục-đích họ là muốn làm nao-động lòng người để đỡ lợi riêng.

2· Những người tị nạn càng những đâu ở Tokyo nhiều người mắc bệnh lị. Có tin rằng 13 người chết về bệnh ấy. Các quan chức đã tổ chức việc tẩy độc, việc xét bệnh cùng việc vệ-sinh. Hiện nay có 700 viên chức đương ra công giữ gìn cho cái bệnh ấy không lan ra được.

Tin cần bộ linh sự Nhật ở Haiphong tiếp đưa.

* * *

Hội đồng hàng-quận về quận Hauts Cảsonne trích một số tiền 10,000 quan để cứu tợ những người bị nạn và định đặt một ngày quyên tiền để giúp nước Nhật.

(Dordogne, ngày 13 Septembre 1923).

Người ta tính ra sự tu phục hai thành Tokio và Yokohama ngày nay phải cần đáng độ 10 nghìn triệu viên mới đủ. Một hội ngân-hàng đã cùng với chánh-phủ mà trù-tính việc tu-phục. Các nhà ngân-hàng Nhật-bản, các công-ty bảo-hiểm và nhân-dân có thể giúp được 50 triệu.

(Cavite, ngày 15 Septembre 1923).

Ngạch quan-lại An-nam sửa đổi lại

(Tiếp theo)

CHƯƠNG THỨ VI

Lệ hạn tức

Khoản thứ 41. — Các viên chức trong ngạch quan lại An-nam làm việc luôn sáu năm không nghỉ, thì có thể được chiếu lệ nghỉ sáu tháng lấy lương.

Thì giờ khỉ hồi không tính vào trong hạn nghỉ lệ. Hạn nghỉ lệ không được mượn có gì mà gia hạn thêm, chỉ trừ khi xét kỹ thật là đau ốm thì mới được nghỉ thêm. Như vậy lệ thi-hành các thể lệ ở khoản 42 thuộc về sự gia hạn thêm cho những kỳ nghỉ dưỡng bệnh.

Khoản thứ 42. — Các viên chức làm việc lâu ra cũng được hai năm, mà có giấy thầy thuốc nhận thực cho thì có thể được nghỉ ba tháng dưỡng bệnh lấy nửa lương và gia hạn thêm ba tháng nữa chia ra một phần lương.

Hễ nghỉ thêm nữa thì lương phải bãi đi. Cái thời hạn nghỉ dưỡng bệnh cộng tất cả không được quá một năm.

Nếu hết hạn lý mà người đau không đi làm việc được thì có thể được về hưu hay là phải bãi chức, chiếu theo như điều-lệ đã nói riêng ở khoản thứ 6.

Khoản thứ 43. — Các quan lại bản xứ, hoặc vì tang chế, hoặc vì việc riêng khác, có thể xin nghỉ giả-hạn không lương, tối nhất là một năm.

Hết một năm giả hạn không lương, mà không muốn ra làm việc nữa, thì phải xin về hưu, không thì phải xin từ chức; bằng không thì cũng coi như là người đã từ chức rồi.

Khoản thứ 44 — Các quan lại cứ nghỉ giả-hạn có ba tháng, thì chưa lý giao cho người khác quyền, đến khi hết hạn lại được ra nhận chức của mình.

CHƯƠNG THỨ VII

Điều lệ tạm thời

Khoản thứ 45. — Các viện tri-huyện hạng ba sẽ soạn trong những người thi đỗ và các viên hậu-tuyển tri-huyện theo như khoản thứ 46 ma bổ; cách bổ lý có tạm thời như sau có thể tính giảm được chức hậu tuyển tri-huyện thi thôi. Số bổ các viên chọn ở trong bảng lý, và thứ tự trước sau, thì mỗi năm sẽ tùy ở nghị-định quan Thống sứ Bắc-kỳ.

Thời hạn hậu-tuyển tri-huyện là ra cũng phải 2 năm.

Các viên hậu tuyển tri huyện, lấy sự cần dùng mà phân bổ, hoặc là bổ đi các tỉnh, hoặc là bổ vào các sở chính.

Các viên hậu tuyển tri huyện trong khi tập sự, được quan công-sứ lấy mình hay là quan chánh sở mình sắt cử khả hành được quyền tri-huyện thì được thy ngạch kể lại và theo thứ tự mà bổ thọ dần dần.

Viên hậu tuyển tri huyện nào đến hạn mình mà không được bổ thọ mà sở phải bãi chức; viên nào trong khi làm việc cần sở, thì sở lại bổ về ngạch cũ của mình.

Khoản thứ 46. — Chỉ có các viên giáo thụ, huấn-đạo và hậu bổ được chứa mới được chiếu theo nghị-định của quan Thống-sứ mà bổ vào chức hậu-tuyển tri-huyện.

Khi bổ thì các viên ấy phải đủ lệ tuổi và công việc làm trước để đến năm 55 tuổi có thể về hưu.

Khoản thứ 47. — Các viên hậu-tuyển tri huyện ở trường sĩ-hoạn bổ ra, lương bổng một năm bao nhiêu thì theo nghị-định quan Thống-sứ. Lương ấy không được khấu trừ hưu bổng.

Nhưng mà các viên ấy khi được bổ thọ tri-huyện hạng ba, thì phải theo lệ khấu lương hưu, tính thì giờ khi làm hậu-tuyển mà trừ rạp để về sau tính lương hưu-trí.

Khoản thứ 48. — Còn các viên hậu tuyển tri-huyện đã tòng sự nhà nước rồi, thì để ra ngoài ngạch và vẫn được hưởng lương-bổng và quyền-lợi chiếu theo ngạch cũ của mình, đến khi nào thực thọ trong ngạch quan lại bậc-sử mới thôi.

Khoản thứ 49. — Trái với những thể lệ trong các khoản 10 và 19, thì các viên đốc-học và điển-học hiện chức đặc cách có thể chiếu theo hàm thực thọ của mình, đốc-học thì kỳ bổ sát-sát, điển-học thì kỳ bổ tri-phủ.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên sử-ký

Thơ thi

DCCXI

Ngàn năm văn vật đất Thăng-long,
Trải Lý, Trần Lê nhang khói nồng,
Vẫn Mã phố choang cơ tạo hóa,
Bát lâm xoang lại bánh xe đông.
Tiếng chuông cảnh tỉnh vang kim cổ
Ngọn đuốc văn-minh rạng Bắc Trung
Thoảng thoảng thơm bay người bạn mặc
Hoàn thành một giải ứng xuân-phong

Ng-thị-Sâm, Nam định

DCCXII

Ngàn năm văn-vật đất Thăng-long,
Lừng lẫy thanh-danh cõi Á-đông.
Thá-Tứ tuần sang dòng Nhị-thủy,
Cung tường cao đắp chốn Hàng-phong
Các-khéé rực rỡ hàng cơn cơ chí đó,
Đèn khải tòn nghiêm ấy ở trong.
Bia đá công-hầu đời đấy đứng,
Một tòa cỗ Giám mấy triều chang.

Ng-văn-Lâm

59 bis, Rue Neyret, Hanoi

DCCXIII

Ngàn năm văn vật đất Thăng-long,
Thành miếu trong-sông cảnh là làng.
Lê, Lý sang tường còn kỷ niệm,
Không, Nhan đạo-giáo vẫn tôn sùng.
Kinh-thiên ngọn bút trăng oanh-liệt,
Xang-đầu thanh gươm thấy hãi hùng
Văn chuyển khéo thay vòng tạo-hóa,
Trước sau biết mấy vẫn không cùng

Ng-khắc-Minh

23, phố Bắc-ninh, Hanoi

DCCXIV

Ngàn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu ngày nga giữa Nhị-Nùng.
Chín nhận cung tường theo lối Bắc
Một nền danh-giáo rực trời Đông.
Trải bao khoa-bảng bia Lê Lộ.
Rạng vẻ giang-sơn giống Lạc Hồng
Cuộc đổi tang-thương nền vẫn vững
Khuê-tinh ứng tượng ngỡng đầu trông

Phạm-mai-Đính

Rue de Nibe-thang, Bắc-ninh

DCCXV

Ngàn năm văn vật đất Thăng long,
Một miếu nguy nga chốn Nhị-Nùng.
Bút thanh ghi truyền vang bể Bắc.
Sao khuê sáng vẻ rực trời Đông,
Danh hiền thám bảng bia còn tạc.
Thi lễ xuân-thu dấu vẫn phong.
Giường cột Lý Lê còn giữ vững.
Biết bao hương lửa phụng thờ chung

Nguyễn-Đông

201, Rue Tiên-an, Bắc-ninh

DCCXVI

Ngàn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đền xây ngất cõi Đông.
Đàn hạnh một nền vừng dấu chiếu.
Sân hòe bốn mặt bóng khuê lồng,
Nền văn soi sáng dân Hồng-Lạc.
Hương đạo bay thơm cõi Nhị-Nùng
Phú mệ cao-khiên cung-khuyết lấy.
Xuân-thu ghi tạc biết bao cùng.

Ng-văn-Kiệu

Sáp-mai, Phúc-yên

DCCXVIII

Ngàn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo qua xem luống chạnh lòng
Vượng-khí chưa tan nơi thăng tích,
Phần hoa không đổi nếp nho-phong.
Tờ thêm cảnh xác nhà Ân-Mỹ,
Tổ rõi non sông đất Lạc Hồng.
Câu chuyện tiên-triết nay giờ đến,
Mảnh bia mờ mịt dấu còn không ?

Đinh-văn-Thái

12, Rue des Graines, Hanoi

DCCXIX

Ngàn năm văn-vật đất Thăng long,
Nức tiếng danh-ban khắp Viễn-đông
Nàng Nhị vong hương hồn nước cũ,
Từ Thà kim cổ bóng gương trong.
Thời Tây Nam Bắc văn tay mới,
Xưa Lý, Trần, Lê miếu vẫn chung.
Quốc-tộ hãy còn cơ chí đó,
Về vang ngự bút rạng non sông.

Trúc lâm, Ng-bá Giêm
Thông-phán phủ Thống-sứ

DCCXX

Ngàn năm văn-vật đất Thăng long,
Văn-miếu ghi truyền trải mấy đông,
Đạo thánh nền xưa cao phố Giám
Cửa hiền gác cũ ngất thanh đông
Nghiên mài bể học dòng sông Nhị,
Bút thắng rừng nho ngọn núi Nùng,
Giờ Mỹ mưa Âu hoa gấm mới.
Cung tường vẫn giữ lối văn-phong.

DCCXXI

Ngàn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu từ xưa Lý khởi công.
Sông Nhị xây cao nền phú mỹ.
Núi Nùng đắp vững cột thời trung.
Lân văn mới cũ đi thay đổi,
Mùi đạo thơm tho vẫn ngát nồng.
Khuê tướng công hầu do đấy cả.
Khiến người hoài cổ động lòng mong

Đỗ-huy-Khôi

Tây-sương, Hà-đông

DCCXXII

Ngàn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ai ơi đứng lại trông
Dấu cũ hãy còn bia tiến-sĩ,
Nền xưa chửa mất nếp nho-phong,
Núi Nùng khéo tỏa che trời Việt.
Sông Nhị nguồn khơi tiếp bể Đông.
Trải mấy nghìn thu còn mãi mãi,
Tu-mi ta phải kính thờ chung.

Đinh-văn-Phú

16, Rue Takou, Hanoi

DCCXXIII

Ngàn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu thánh làu-truyền nơi núi sông
Cốt hạnh rườm rà nền hóa-vũ,
Cung tường rực rỡ chốn hoa-phong.
Bao cùng nhật nguyệt soi Nam-Bắc,
Hương trải xuân-thu ngát Nhị Nùng
Danh thắng tiền triền còn dấu cũ,
Cuộc đời biến đổi miếu này không?

Lê bích Liên

Học sinh trường nữ Sư-phạm, Hanoi

DCCXXIV

Ngàn năm văn-vật đất Thăng long.
Vua Sĩ khơi nguồn đạo Khổng sáng.
Cung Giám cao treo gương quốc tủy
Gốc khuê xa anh vẻ nho phong.
Vông xoay nhật nguyệt trời Âu Á.
Lối họp xa thư cõi Nhị-Nùng
Gặp buổi văn-minh mưa gió lạnh
Lòng thơm ghi nhớ dấu thơm chung

Ng-huy-Chương

68 hàng Bạc, Hanoi

DCCXXV

Ngàn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng còn ghi cõi Nhị Nùng.
Trải mấy xuân-thu nền vẫn vững.
Qua bao thỉ-kỷ cột chưa phong,
Kia bia khoa giáp kia tên đề,
Nọ gác khuê văn nọ dấu chung.
Các bạn thi thơ đâu lắm tá,
Giải này chẳng biết được hay không?

Nguyễn-huy-Ký

68, hàng Bạc Hanoi

DCCXXVI

Ngàn năm văn vật đất Thăng-long,
Ghi để muôn thu tiếng Lạc-hồng.
Kia đứng danh-nhân từng đất Bắc.
Nọ tòa cỗ-miếu ngất trời Đông.
Danh thơm bay khắp miền Âu Á,
Công đức in sâu chốn Nhị Nùng.
Mấy triệu đồng bào ghi nhớ lấy,
Đời đời chiêm-bái khói hương chung

Ng-thị-Khánh

Làng Thượng-cốc, Hải-dương

DCCXXVII

Ngàn năm văn vật đất Thăng long
Phong cảnh đâu bằng hậu-giám cung
Cửa nhận cung tường cao chót vót,
Nhất lưu nhi thắp rộng mênh mông,
Long văn gặp hội tha hồ vẫy.
Tạo hóa vần xây mặc sức vùng.
Nam Bắc Tây Đông điều kính trọng
Tài năng bạn sự xuất nho-phong.

Ng-văn-Ngọc

25 Rue Cb: Wiélé, Hanoi

DCCXXVIII

Ngàn năm văn-vật đất Thăng long
Của thành xoay vần có biết không?
Sáng sẽ sao khuê nhà Đại-Việt,
Dựng nền quốc-học hai Hà-đông.
Hai hàng bia đựng rêu mờ tít,
Bốn mặt cây cao bóng lạnh lùng.
Gặp hội văn minh thay đổi lại
Thuồng huyền còn nhớ đến nho-phong

Ng-ái-Thử, Quảng-yên

DCCXXIX

Ngàn năm văn vật đất Thăng-long
Đàn hạnh vun trồng thực lắm công.
Thờ-Tế vân lan soi bến Nhị.
Cung-tường sừng khải rợp non Nùng.
Dưới hiền trên thánh hương còn khói.
Trước Lý sau Lê bụng vẫn sáng.
Tôn-giáo muôn đời nền vững đó,
Mặc dâu Á-đỏ với Âu-phong.

Điền-Cao

Rue Yên-hưng, Quảng-yên

Tin sau cùng

Việc loạn ở Transjordanie

Tin Jérusalem. — Việc người ở Transjordanie phản nghịch với quân trưởng ở đấy đã dẹp xong rồi.

(Paris, ngày 18 Septembre)

Lại động đất

Sáng hôm thứ ba ở Sgreasse và ở Malte (Địa-trung-hải) có động đất. Nhiều nhà bị hư hỏng.

Pháp với Anh

Ngày thứ tư này hai quan thống-tướng nước Pháp và nước Anh sẽ tới cơm trưa với nhau tại bộ đại-sứ Anh tại Paris

(Bordeaux, ngày 19 Septembre)

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ	30 độ
15 giờ	30 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 19 Septembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 68.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 15 Septembre 1923,* — 3%/, 56.85. — 4·/. 1918 62.65. — 5%/, 1915 1916 75.10. — 5·/. 1920 91,75. — 6,/ 1920 88 50.

Vụ bầu cử hội-viên thành-phố. — Chỉ còn có hai tuần lễ nữa thì đến vụ bầu cử hội-viên thành-phố, thế mà đến nay vẫn chưa thấy ông nào tỏ ý ra ứng cử cả. Bên hội-viên người Pháp cũng vậy. Mấy cái bảng đề yết tên những người ra ứng cử vẫn thấy bỏ trống không.

Như vậy có lẽ lại cứ phải nhờ đến hội đồng ấy-viên mới cũng nên.

Cứu giáp các nhà bị thầy-tai. — Phủ Thống-sứ vừa nhận được của nhà bảo *Lục-tỉnh tân-văn* ở Saigon số tiền 2.142 p. 70 là tiền của ông chủ-nhiệm báo ấy quyên được để giúp những nhà bị lụt ở Bắc-kỳ. Báo *Khai-hóa* cũng nhờ quan Đốc-lý đệ lên quan Thống-sứ số tiền 77 đồng để giúp các nhà bị lụt.

Đời ra báo hàng ngày. — Ngày 9 Septembre vừa rồi các nhà cổ động báo *Tribune Indigène* ở Saigon có họp đại hội đồng để xét sổ chi-tiêu của báo và định cách thức đổi lại mỗi ngày ra một kỳ.

Cuộc đánh số giúp hội trẻ con Tây lai và thừa nhận. — Các vé đánh số giúp trẻ con Tây lai vẻ thừa nhận hiện đã gửi bán tại bản-quán, giá mỗi vé là 5 hào. Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thì phải-lai (Recommandé) tính như sau này : từ một vé đến mười vé. . . : 0$11 từ mười vé đến hai mươi vé : 0 15 Đến ngày 1er Novembre 1923 thì sẽ mở tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hôn (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

mar

Tòa án Đại-hình. — Hôm nay tòa án Đại-hình xử việc sau này :

Hồm 4 Juin 1923, viên sở tàu *Sikiang* đậu ở bến Haiphong có đem kiện một người không biết tên, ăn cắp của tàu ấy 108 chai rượu Cognac. Ngày hôm ấy vào khoảng 9 giờ tối có mấy người lính cảnh sát đứng rình ở bến tàu để bắt kẻ gian. Lúc bấy giờ có một người lính Tây đi bách bộ ở trên bến thấng ngày cho tàu *Sikiang* đậu mà về đứng lại thu thì có một cái xe tay đỗ: Một chốc có một người thầy-thá đứng ở tàu ấy đưa cho người lính Tây một cái bọc. Khi người lính đã bọc lên cái xe đỗ ở đấy nhẹ đi, thì có một người lính cảnh-sát ta nhảy lại hỏi. Người lính Tây nói dối là bọc quần áo trắng đưa đi giặt. Người thầy-thá thấy thế, chạy đến bảo người lính cảnh-sát để cho người lính Tây cứ đi, rồi sẽ đãi mấy nhau rượu. Nhưng người lính cảnh-sát không nghe cứ giữ cái bọc ấy lại, rồi lên tàu hỏi cho một người coi thầy-thá biết. Còn người lính Tây thì đi mất mà người thầy-thá thì cũng đành lặng. Khi mở bọc ra xem thì thấy tinh những chai rượu cognac lấy trộm của tàu chứ không phải quần áo.

Sau xét ra ăn cắp rượu ở kho tàu *Sikiang* là người thầy-thá tên Ferran (Joseph) mà đồng đảng việc ăn cắp là người lính Tây tên Stum (Alfred Louis).

Những người bị cáo trước chưa can án lần nào.

Ai có một đồng bạc sang Đức là tay giàu tám chục triệu. — Những người bỏ tiền mua giấy bạc *mark* của Đức, những mong lấy lợi to thì nay đã rõ là lầm to rồi.

Những triệu giấy bạc chẳng bao lâu chỉ là những triệu giấy lộn mà thôi. Ngay ở bên Đức thì bây giờ buôn bán rất là khó khăn, tiền để vào tới không được nữa rồi, mua một thứ gì tất phải mang theo bao nhiêu là hòm rương mới chứa đủ giấy bạc. Như vậy lại tệ hơn ta phải ganh tiền kẽm ngày xưa.

Vậy ai có một đồng bạc mà ở Đức bây giờ tức là có được bảy tám triệu *mark* nghĩa là một đồng kẽm giá cũng còn hơn 7, 8 vạn đồng *marks* của Đức.

BÁN MỘT CÁI XE Ô-TÔ CÓ 800 $

Hiệu « Clément Bayard », còn tốt, bảy chỗ ngồi, chạy 100 km. hết có 11 lít săng.

Ai muốn mua hỏi tại sở Kho-bạc, tỉnh Nam-định. 3689

Thi bằng Cao-đẳng tiểu-học tây. — Các học-sinh có tên sau này được vào kỳ thực-hành thi Cao-đẳng tiểu-học tây (Brevet d'enseignement primaire supérieur) :

Meiles Beillot, André Suzanne MM. Hoàng-v-Bích, Lê-v-Cần, Ngtrọng-Cử, Ng-đình-Duy, Vũ-đình-Dy, Đương-danh-Hiển, Vũ văn-Khiêu Dương-Lợi, Lê-Sơ-Mạch, Ng-v-Minh Hoàng thụy-Nam, Bùi - thế - Phác, Đàm quang-Riệu, Ng-trọng-Thuyết Cung-thúc-Tinh, Danh-ngọc-An.

Sáng hôm nay đã bắt đầu thi thực-hành, nam ban thi tại trường Kỹ-nghệ Hanoi và nữ ban tại trường nữ Sư-phạm.

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản quán đã bắt đầu làm.

Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thừa lịch cho quí hiệu thì xin mới lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả hia vẽ đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . . 0$35 một
Từ 10 đến 100. . . 0 40 »
Từ 1 đến 10. . . 0 45 »

(Tiền cước về phần các ngài chịu).

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

FÉVRIER

5

MARDI

5, Intérêt

Fête du nouvel an annam.

1er jour du 1er mois de Giáp-Tí

小阿正

Kiến Bính-Dần — Sóc Giáp-Dần

壹初

Ngày Giáp-Dần Bính-Thầy — Sao-Tiết — Trực Kiến

KY: Kỵ phạm Xuất-hành Động-thổ

Khai-trương — Tế-tự — Lễ-miếu

LÊ NGUYÊN-BÌNH

Xuất hành nên đi về phía Đông-Bắc và phía chính nam thì có Hỉ thần cùng Tài-thần. Mà nên đứng giờ Mão, giờ Dần tài tốt, phải kiêng giờ Ngọ và giờ Thân.

Nghĩ nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. Bùi-xuân-Tăng
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Bán một cái xe 6-16 « Maxwell » 16 mã lực, 5 chỗ ngồi, 10 litres nước sáng đi được 100 kilomètres.

Hỏi tại : số nhà 2, phố Bovet, Hanoi. 3674

Cuộc diễn thuyết ở hội Tri-tri. — Trong số báo hôm qua có nói về cuộc diễn thuyết tại hội Tri-tri tối thứ năm 27 *Septembre* này, bỏ sót mất chữ 27, vậy nay xin cải chính lại cho đúng.

Tham-tá Hóa-xa. — Hai người vào vấn-đáp kỳ thi Tham-tá hóa-xa thì trúng tuyển cả là M. Lê văn-Cang, Hóa-xa Trung-kỳ, và M. Doãn-văn-Tinh Hóa-xa Bắc-kỳ.

Vậy có lời mừng hai ông Tham mới.

Cần bốn người thư-ký công-nhật, chữ thật tốt, hỏi tại sở Chớp-ảnh phố Toàn-quyền, Đường Quan-thánh.

Mấy cái nạn xe hỏa. — Mấy hôm nay không may xảy ra cái nạn xe-hỏa, như chuyến xe lửa chở khác, khi ra đến ga Dolem thì đã phải một người con gái chừng hai mươi tuổi, sáng sớm đi, nhẹ qua đường sắt thì vừa gặp chuyến xe hỏa đến đó phải bị lôi ra một cái chết ngay. Đến hôm sau ông cảm về khám thì đi cho chôn. Hôm qua ở ga Thanh hóa lại mấy đương giờ chuyến xe hỏa vào Vinh thì một người chẳng may bị tàu máy nghiền phải, gẫy mất hai chân, tay đi không vào nhà thương phục thuốc, nhưng không biết có sống được không.

(Xem tiếp trang thứ ba, cột thứ hai).

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÚI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khiêm-nhường trong khi tiêu-hận trà-dư!

... Lại mặc bộ quần áo rộng thùng thình, trông như một ông lão vậy. Duy có cặp mắt thì vẫn sáng choang như chớp, song thực thì không phải là tự nhiên.

Tôi nói :

— Câu chuyện quan thiết nữa, thì cũng nghỉ để rồi sẽ nói. Ông xem trong mình có đỡ một, có thể xuống gác dùng cơm được không? hay là để tôi bảo người nhà nó dọn lên đây cũng được.

Cách-tu-thắc nói :

— Tôi muốn xuống gác, song phải nhờ quí-bộ mặc áo giùm tôi một tí.

Tôi gọi :

— Có khách khứa nào đâu, tôi với ông thì bận áo này vào bàn ăn cũng được!

Cách-tu-thắc lại nói :

— Những cách văn-minh ấy, đã mấy năm nay tôi không được dùng đến. Nay ông đã rộng cho thế, thì tôi cũng xin theo ý ông. Mà có lẽ cũng hay đấy !

Tôi nói :

— Vâng ! Tôi xin bảo chúng dọn bàn. Song còn một điều nay tôi muốn hỏi ông, chẳng hay ông có bằng lòng cho người thầy thuốc đến thăm bệnh chăng ?

Cách-tu-thắc đáp :

— Được ! Có y-sinh nom bệnh, thì gián hoặc tôi có chết cũng đã có người làm chứng, khỏi để lụy đến ông.

Tôi cười, im lâu mà rằng :

— Làm gì đã đến nỗi thế, ở chốn thôn quê này, khí trời rất tốt, ông ở đây dưỡng bệnh, chắc có lẽ bao lâu sẽ bình phục như thường.

Cách-tu-thắc không nói gì. Tôi lại hỏi :

— Xin phép ông tôi xuống trước, tôi sẽ cho một đứa nó lên đây để ông có sai bảo gì không.

Tâm giờ tối chúng tôi vào bàn ăn, vừa ăn vừa nói chuyện. Người ấy bọc-vẫn rất rộng, mà lịch duyệt cũng nhiều, giao du toàn những bậc danh công sự-khanh các nước, Bữa đó tuy ăn không được mấy, song đã uống được vài cốc rượu ngon. Xem ý thì cũng là tay biết mùi, chứ không phải là người không sành rượu. Tôi đưa xiga mời, song không hút, chỉ hút một điếu thuốc quấn mà thôi. Cơm xong, chúng tôi dắt nhau sang phòng sách. Lúc lên thì gã còn đứng đấy thì Cách-tu-thắc chỉ hút thuốc chứ không nói gì, kịp đến khi tên thị-giả ra rồi, Cách-tu-thắc mới gọi tôi mà bảo rằng :

— Ông Khắc-lôi-tô ơi ! Tôi xin bàn với ông một cái chuyện khẩn thiết.

Tôi nói :

— Đợi khi ông khỏi bệnh đã, công chưa để đâu mượn gì. Ông ở đây dù năm bảy tháng một năm cũng không có ai dám quấy nhiễu đến ông đâu, ông đừng ngại.

Cách-tu-thắc lườm tôi, khác nào như lườm một đứa con nít vậy, rồi nói :

— Việc thì không phải là việc nhỏ mà cái chết kia nào có đợi ai đâu ! Chân trái tôi đã bước vào trong giới hạn chết rồi, không nói đi còn đợi lúc nào nữa. Hai tay bỏ xuôi rồi, thì còn nói gì được nữa mà nói. Ông Thần Chết kia muốn đến lúc nào thì đến, chớ con người ta ai biết đâu mà ngờ...

Tôi nói :

— Xin vâng ! Ông đã muốn đợi chuyện thì xin ông cứ đợi cho. Song cứ như ngu-ý tôi, thì tôi thiết tưởng ông đã đâu đến nỗi thế.

Cách-tu-thắc mỉm cười mà rằng :

— Chẳng trách ông không biết được việc gì cả. Nay hãy xin ông nghe tôi nói câu này. Trong vài phút đồng hồ đây, tôi muốn phiền ông quyết định hộ tôi một việc lớn. Sau này hoặc giả vì việc ấy mà ông cảm tôi suốt đời cũng chưa biết chừng, điều ấy thật cũng khó nói vậy. Vì đời ta mà gặp nhau đây, dường như cũng bởi lòng trời xui khiến . . . Cứ xem như người ông, thì tôi gặp được ông thực cũng khá bảo là biết người. Song kịp đến khi tôi đến nhà ông, mới biết rằng ông đương ở trong vòng dật lạc, liền lên ngay không thanh nhàn, bởi vậy nên tôi còn ngại ngần chưa liện nói ra, vì tôi mà nói ra lúc nào, tức là đem cái trọng trách lấy thác cho ông vậy.

Lão Cách-tu-thắc nói, giọng nói tuy rất ra vẻ hòa bình, song cặp mắt trợn trừng hình như đỏ lên !

Bấy giờ điếu thuốc hút đã hết, tôi lại châm điếu khác, tay run lẩy bẩy, xuýt nữa thì đánh rơi. Tôi bèn gượng rằng :

— Xin ông cứ bảo rõ cho tôi hay, không ngại gì cả.

Cách-tu-thắc nói :

— Nói thì ông khác biết, song cái biết đó là cái hại cho ông thì làm thế nào ? Cứ như tôi xem ông, thì dẫu tôi chẳng có con mắt tinh đời nữa, cũng biết được ông là một ông nhà giàu, của cao nhà rộng. Ăn trắng mặc trơn, cái thì giờ đánh quần-áo, là cái thì giờ ăn đâm thá vị, ai chẳng phải thèm muốn vậy sao ! Lúc bình-nhật chưa từng mở cái ám-mạc cần thế giới bao giờ, nên ông cũng không biết trong thế-giới có cái chi chi cả ! Nay tôi mà nói thì cái ám mạc của thế-giới thì khắp mở tung ra ! Cái thân thế yên vui nhàn giật của ông cũng tức khắc theo đổi hết. Ấy câu chuyện của tôi để lụy cho ông là thế đấy ! Ông nghĩ thế nào ?

Khách nói xong, tôi thấy rõ cả người ; Lại càng nóng ruột muốn biết cho rõ chuyện. Tôi nói :

— Ông cứ nói, đừng nghĩ chi đến tôi ! ông đừng ngờ oan cho tôi là kẻ vô dũng, không gánh vác nổi công việc lớn tao. Ông cho tôi ngày xưa cũng là những bậc anh hùng, con cháu hai bên Pháp-quốc, giữa vào hồi Nhật-Pháp-Anh-Hoàng-đế đang tự vi. Tổ-phụ tôi hãy hiện là Khắc-lôi-tô Bắc-linh đó,

Khách đáp :

— Tôi đã biết. Còn ông với ông Ny-sê-lợp Tư bảo-tinh là họ hàng thế nào ?

Tôi đáp :

— Ông ấy là thúc phụ tôi đấy, ông biết tiếng thúc phụ tôi có phải là vì việc Bá-tư phải không ?

Cách-tu-thắc nghe tôi nói, hai mắt đỏ bừng bừng, dường như câu chuyện chỉ đến ở vậy.

— Tiên tổ ngày xưa đã là những bậc vì nhân dựng được những công-nghiệp chi thường như vậy. Tôi đâu có dám ngờ ông. Song cái công-nghiệp của những tiên tổ lưu đây, tôi sắp thực chuyện đã dang nghe đấy. còn tơ tát lớn lao gấp mấy cái công-nghiệp của hai cụ (chỉ Khắc-lôi-tô Bắc-linh và Ny-sê-lợp Tư-bảo tinh) nhà ta ngày trước vậy. Chớ ông có biết tiếng Thắc-lan-phê-đức không ?

Tôi nói :

— Người ấy là một tay thuyết-khách ấy mà sao tôi lại chẳng biết.

Khách nghe nói cặt mặt bỗng ra chiều hân-hiu, hình như bị tôi chêm gậy đánh vào đó, mà phải khấp vỗ cái sự lực của tôi.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC KIỂU PHÁP
Máy kỹ-mà thượng-hạng
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá........ 5$00
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
3690

MỘT DỊP RẤT TỐT

Bán xe ô-tô «Ford» rất tốt, đèn điện, đèn đất, đồ chữa chạy đủ cả, bánh xe và ruột bánh để thay đủ cả; giá ... 1.100 p. 00.

Hỏi tại: M. Choquart, Vétérinaire-Inspecteur à Vietri. 3675

Rượu bồ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ thông như có mấy thứ thuốc và những hình là, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri-khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôn Nội-các phụng lời chiếu phê rằng:
Chiếu nay đại ý rượu phòng của MONTÈS qui ông, có nói [illegible] một thứ rượu bồ đã dùng ngay đúng [illegible] rất hay, đáng nên gia thưởng, trước kia phải thì giải cấu qui được phòng chỉ-dụng đã là Thanh-giá.
Khâm thử.

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

[illegible]

Ngạch Học-chính. — Các viên trợ-giáo phụ tá có tên sau này tòng sự tại Phúc-yên được thăng trợ-giáo tập sự.

MM. Ng văn-Gục, Trần-văn-Tuất, Phạm-đình-Khôi, Vũ-tất-Mạo tức Tín, Bùi-quang-Nhâm, Ng-thế-Kiều, Phạm-gia-Lễ.

Từ chức. — M. Ng đăng Phái trợ giáo tập sự tại Ninh-tập, phủ Khoái-châu (Hưng-yên) được từ chức kể từ ngày 1er Octobre 1923.

Di trường — Trường Sơ-đẳng Lương-lỗ huyện Thanh-ba (Phú-thọ) ở làng Lương-lỗ nay được di sang làng Mao-phả.

Trường mới mở. — Ai muốn xin vào học những lớp: Enfantin, Préparatoire, Elémentaire, nên đến hỏi tại trường Kiêm-thiện Annexe — B ở đình hàng Quạt. Trường ấy cũng có nhận cả những cậu học trò nhà nghèo không thể giả được học-phí.

Ngạch khán-hộ. — Cô Trần-thị Vân nữ khán-hộ hạng nhất tại Hà-đông nay đổi về nhà thương Hanoi thay cô Lê-thị-Tuấn, nữ khán-hộ tập-sự ở Hanoi lại đi Hà-đông.

Nghỉ phép. — M. Nguyễn-v-Thu, thư-ký công-chính hạng tư được phép nghỉ 20 ngày.

M. Nguyễn-đình-Phụng trợ giáo tập sự tại Mường-hum (Lao-kay) được phép nghỉ 30 ngày lĩnh cả lương, kể từ ngày 11 Septembre.

M. Vũ-đình-Chi trợ-giáo tập-sự tại Đại-lịch (Yên-bái) được nghỉ phép 30 ngày lĩnh cả lương.

Vú em muốn đeo xuyến. — M. Nguyễn-đình-Viên, làm thư-ký, nhà ở hàng Trống có kiện tại sở Cẩm rằng một người vú sữa không biết tên là gì, ăn cắp một đôi xuyến vàng giá đáng 30 đồng trốn đi mất

MUỐN BÁN VÌ PHẢI ĐI XA

Có ngót 200 mẫu ruộng, cách ga Thấp-miêu 2 kilomètres, trâu ngót ba chục con, ngưu canh điền khí đủ cả, và các đồ vật. Giá bán rất rẻ.
Hỏi tại Bản-quán
3678

Bán một khu đất 200 thước, ở con đường số 88 và 89 (gần phố hàng Bún) gần sông.
Giá 5$00 một thước
Hỏi ở số 1, phố hàng Trống, Hanoi
3679

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Sắp được hồi hương. — Chú Tchu-yim-Lao, 20 tuổi, vô nghề-nghiệp can án phải đuổi về nước, nên nay đã bị bắt để đưa ra tòa xét.

Chó cắn. — Ngày thứ bảy trước tên Phạm-văn-Tèo và Phạm-thị-Nhiên cùng bị một con chó của nhà nào cắn phải, xét ra trúng độc cả, nên phải đưa lên Hà-nội tiêm thuốc. Con chó ấy chưa bắt được, chắc nó còn cắn phải nhiều người nữa, thật đáng sợ.

Thói tệ đục máy nước. — Ta thường thấy ở nhiều phố khóa máy-nước hay cắt hẳn đi là theo cách trừng-trị riêng của nhà máy-nước phạt dân-cư phố ấy không biết giữ gìn máy hoặc tranh đánh làm hư hỏng luôn, hoặc bơm lấy không phải còn đục ống cho chảy nhiều, khiến nhà máy-nước vì thế phải sửa chữa luôn ngày, mà ít khi bắt được những người tai ngược như thế.

Vừa rồi lính cảnh-sát mới bắt được hai người đục máy-nước ở phố Sadi-Carnot.

NAM-ĐỊNH

Tết Trung-thu. — Đã gần đến tết Trung-thu rồi đây. Năm ngoái thành phố ta ăn cái tết trẻ con này một cách rõ ra người lớn, nghĩa là không đua nhau bày vẽ những sự tốn tiền vô ích, thậm chí đến cả những đám kỳ-lân sư-tử, nhốc đóc ồi tai cũng tuyệt nhiên chẳng thấy đám nào.

Năm nay thì chưa biết bà con ta thưởng nguyệt cách gì, song đám mong rằng những sự tốn tiền vô ích đã bỏ được đi, quyết không nên bày ra nữa, hướng bị gần khắp các tỉnh trong xứ Bắc ta đương khốn về cái nạn thủy tai thì ai là kẻ có tấm lòng thương xót người cùng giống lại còn bày vẽ ra những trò vô, không nên bày vẽ làm gì.

MON-GAY

Cuộc nghĩa quyên để giúp dân thành phố Cao bằng bị thủy tai. — MM. Gentil, Contrôleur régional des Postes 3p; 3e Compagnie du 9e Colonial 27p.27; Hàng-bang Khách 20p: Đặng-đình-Phúc, Đốc-học trường Pháp Việt 2p; Vũ công-Quán, giáo-học 1p; quan ba Đại-lý Đình-lập và quí phu-nhân 5p; Quan hai Auriol 3p; M. M. Léthorel 2p; Parterrier 1p; Boulie 1p; Malandain 1p; Pambrun, 2p; Lê-văn Chung, 1p; Ôn-văn-Sân. 0p,20; phố Định-lập 2p.10; Hoàng-văn-Thanh, 0p.30; xã Định-lập 1p; Bế-văn-Phú, Hoàng-viết-Say, Nông-lương-Vân, và Nông-văn-Bút, 0p30; Bùi-văn-Duệt 0p50; Lê-trọng-Khải, 0p50; Nguyễn-văn Bì, 0p20; Quan-hai coi đồn Nà-thuọc 5p; Nhọc-bằng 1p; Tsan-sinh-Van, 1p; Tsan-tân-Quay 0p.50; Trần-văn-Quế 1p; Trần phúc-Xuân dit Tường 1p; Sergent Pizzorni 1p; Quan-ba coi đồn Bình-liêu 1p; MM. P.chon, 1p; Rasst 1p; Aunoni 1p. Henry 0p50 Bonyee 50; Phùng-văn-Ngân, 0p 50; Lô-văn-Dương 1p; Lý-văn-Bắc, Hà-văn-Thuận, Trần-văn-Thanh, Trần-văn-Đạo, Trần-văn-Quang. 2p; Mme Trần 0p 30; quan hai, Lamole 2p; Sergent Boutin 1p; Sergent Le Bihan 1p: Nguyễn-ngọc-Đường 1p; Chu-văn-Thắng 0p50; Vy-thiên-Thai 0p50; Đặng-văn-Bai, 0p40; Ly-văn-Lạc 0p30; Chu-văn-Phong, 0p40; Hà-văn-Hiền, 0p40; Hoàng-văn Ân 0p.50; Minh-v-Thắng, 0p30; Ngô-văn-Lương 0p30; Nguyễn-xuân-Tý, 0p20; Phùng-văn-Phan, 0p.20; Hoàng-v-Lưu, 0p20; Bế-văn-Hương, 0p.20; Vy văn-Tiên, 0p 20; Vy-quang-Le, 0p20; Ly-quang-Thắng, 0p20; Hoàng-quang-Hèn, 0p 20.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bị kẻ trộm đánh. — Vừa rồi ở xóm Nam-giao có người kia bị một đứa kẻ trộm vào nhà, đánh phải một cái choang ở sau cổ trọng-thương phải đem tới nhà thương buộc thuốc hơn hai tuần mới khỏi.

Số là một hôm đứa kẻ trộm vào nhà, bị người chủ nhà biết trước, cắp cái thước tay ngồi rình ở cửa, khi đứa trộm đã vào trong buồng, anh này liền đóng cửa lại để bắt mà đánh nó.

Bề môn trục khấu đã không khi nào được mà lại phải nguy, vì rằng đóng cửa mà bắt kẻ trộm thì thế nào nó cũng phải đánh mình mà tháo, cho nên thằng kẻ trộm từng thế đã chống cự với anh ta một hồi rồi đánh anh ta một cái choang vào cổ đau quá phải té dụi xuống đất mà la lên, thì đứa gian nhân mở cửa chạy mất; đánh đèn lửa cứu người bị thương thì đứa trộm đã đi mất nơi nào.

Phàm đánh kẻ trộm thì rình khi nó thất thế mà đánh, đã đánh kiếm chỗ hiểm cho nó phải lụi xuống đó ngay, nhất là ở phía sau ống cẳng, đánh ở đó nó quị gần lại phải ngã xuống ngay hoặc chỗ khác như lưng cổ đầu v. v, còn như đấu vỡ với nó với nó thì chớ nên, thà để cho nó chạy. Vậy thì sự đánh kẻ trộm phải cẩn thận lắm vậy.

Hai rạp hát mới. — Ở làng Kim-luân bên bờ sông Hương-giang, ở xóm Nam-giao trên một đồi cát, hai nơi ấy mới rồi đã lập ra được hai rạp hát bội lợp tranh, cách làm tuy đơn sơ giản tiện mà trông cũng nhã. Hai nơi ấy hát bội theo cách cổ-thời, toàn là những người kép hát giỏi ở rạp Thanh bình đến hát, cho nên mấy lúc này nghe cũng phát tài lắm, ấy là ở kinh đô có bốn rạp hát, hai rạp ca, nhà chiếu bóng, cuộc chơi đã nhiều lắm thay.

Đi coi cọp mà bị nạn. — Mới rồi nhân một hôm chủ-nhựt nhơn dân được phép vào coi các loài cầm thú ở trong An-định cung, trong bọn vào xem ấy có một đứa bé con chừng 10 tuổi vào xem cọp tại đứng khít một bên song sắt tưởng rằng cọp cũng hiền như sư-tử mà nó đã thường đứng gần, chẳng dè con cọp đang nằm liền vỗ nhảy tới lấy tay tát thằng bé một tát, may nó đứng ngoài song sắt nên bị thương nhẹ, nhưng cũng đã phách lạc hồn xiêu, phải đem vào nhà thương buộc thuốc ngay.

Dân hỏa hạ giá. — Độ này dần hỏa rất hạ giá mà cũng bởi hạ giá ấy mà lắm nhà muốn bắt chước làm dần hỏa thì họ đã mua rất nhiều thùng dần về chất để đầy nhà. Sự chất trữ dần hỏa nhiều như thế là lệ ở trong thành phố có nghiêm cấm vì sợ nếu rủi ro mà thất-hỏa thành cái hại lớn cho những kẻ lân bàng, thế mà dù cấm đoán thế nào cũng thường thấy lắm nơi làm sự phi vi chẳng hề kiêng sợ.

Ước ao rằng quan trên sẽ ra lệnh nghiêm cấm và cho đi soát những nhà thương-mãi ở hai bên thành phố Kinh-đô chắc là sẽ thấy có nhà trữ rất nhiều dần hỏa; nếu sự hại ấy không trừ gấp đi đến một ngày kia xảy ra sự hỏa hoạn thật là rủi ro và thiệt hại lắm vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

HÀ-TĨNH

Nạn ô-tô. — Hôm giờ sáng ngày hôm 11 Septembre vừa rồi chiếc xe chở thơ và hành-khách của công-ty Phạm-văn-Phi ở Vinh vào Đông-hà, khi chạy gần đến Kỳ-anh gặp phải cái nạn cũng khá ghê. Số là ở đây có một cái cống bằng vôi mà đã bị sức nước xoi xỉa hư hỏng mất nhiều chỗ khi chiếc xe mới vượt qua cống, thì cái cống sập ngay đánh ầm một tiếng nghe dữ dội lắm, tưởng là xe thoát khỏi được nạn, ai ngờ rủi rồi khốn nạn tại cái thùng chở thơ mắc ở đường sau xe, vì nó mà cả chiếc xe phải trụt xuống dưới cống. Sự tổn hại rất lớn, máy móc hỏng hết, còn hành-khách thì người này chợt cánh tay, người kia chảy máu đầu, thương-tích vô số, được một điều là không đến nỗi thiệt đến nhân mạng, thật là may quá.

BÌNH-ĐỊNH

Lệ làm chay xô cỗ tại Qui nhơn — Đó là lệ thường niên của bọn Khách trú; mà xem ra cũng thành như lệ riêng cho người mình nữa. Phần bọn Khách thì lo cúng cấp kính kệ nguyện cầu thánh thần. Còn phần người mình thì có hai hạng, một hạng thì đến chực cướp lấy những thực-phẩm của họ xô cỗ, một hạng nữa xúm ra là phần đông hơn thì đến để cờ bạc chơi bời.

Vậy thì cái tục lệ của Khách là theo cái tôn giáo của họ. Còn bọn cái tục lệ của ta đó thật là tục lệ rất xấu, mà bởi là xấu thì cũng nên tảo trừ cho tuyệt.

Tục chơi bời cờ bạc thì đáng trừ khử đã đành còn cái tục cướp đựt những đồ thực phẩm cũng phải trừ tuyệt mới được. Bởi vì nhiều đứa côn đồ, hoặc vì thù hằn nhau, thừa dịp ấy về thi hành cái thủ-đoạn võ phu mà đánh đập nhau cho hả. Thế là một đàng thiệt của, một phía thiệt thân.

Thường niên họ chưng những cỗ bồng bánh trái cùng các thực vật khác rất nhiều. Lại có đến mười mấy con heo quay; thiên-hạ vẫn có chăm đựt heo, cho nên cuộc tranh đánh rất là kịch liệt, thì thân xung đột giữa đám hỗ đồ.

Bởi có ấy cho nên năm nay quan Công-sứ đã truyền cho bọn Khách phải giảm bớt lễ vật cúng, nhứt là phải bỏ lệ cúng heo; dùng giấy vàng bạc mà thế lại cũng được; bởi vậy nên năm nay lễ cúng sơ sài, thành ra sự cướp bóc cũng lơ thơ và bởi đó thì cái nhiều hại nhau cũng bớt. Mà ước sao họ cúng toàn cả giấy vàng bạc thì mới là bình-an vô-sự.

Còn cái thói cờ bạc kia muốn kỉ ả trừ cho tuyệt, thì tưởng quan trên nên thông tư cho các thôn xã biết trước không được nhơn bội tới Qui-nhơn trong mấy ngày làm chay tại chùa Bà Thánh-mẫu đó.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Việc Nam-kỳ

GIA-ĐỊNH

Bắt được đứa hung-phạm. — Tên Trần-văn-Thu là một tên đã bị xử án tòa về tội hung dữ và đánh đập người. Nó đã bị thầy phó tổng An-thổ bắt nhiều lần, và hôm tháng hai tây năm nay đây nó có ở tù hết ba tháng vì tội đánh thầy phó tổng đó.

Khi mãn tù ra tên Thu trở về ở làng Bình-đức là chỗ của thầy phó tổng An-thổ. Ai ai cũng đều ghê sợ nó. Nó về đó lại tính trả thù cho được, nó mới núp trong bụi ở ngay nhà của thầy phó tổng đặng chờ thầy đi ngang qua; nhưng có hai người dân làng gặp nó, nó bèn chạy mất.

Việc đó đã báo cho tòa hay: quan Điện-lý bèn ra lệnh cho quan chủ Hốc-môn đặng tìm bắt cho đặng tên hung phạm ấy.

Hôm 22 Août, thầy cai-tổng sở tại nghe rằng tên Trần-văn-Thu đang ở gần làng sở tại (làng Bình-đức) tiền cho đòi ba vị hương-chức làng và hai tên dân đi theo thầy đặng kiếm bắt tên Thu.

Trong lúc lục soát các nơi, thầy cai tổng chợt thấy nó núp ở đàng sau mé rừng dày theo bờ lộ quản hạt đi lên Hốc-môn.

Tên Trần-văn-Thu nhắm thế chạy không khỏi, bèn rút ra một cây súng lục và nhắm ngay mấy viên chức làng mà bắn một phát, nhưng không nhằm ai. Rồi thì nó vụt chạy vào trong đám rừng, một người hương chức làng chạy kịp theo nó và đánh trên đầu nó một cây rất mạnh. Kế đó làng lại bắn lên hai phát súng. Liền có một tên dân nghe tiếng súng chạy đến. Người này thật rất lẹ làng, chạy theo tên hung phạm và chém đặng hai rựa ở nơi đùi của nó. Tên hung phạm liền nhào lăn; dân làng xúm lại bắt trói. Bắt đặng tên Thu rồi, thầy cai-tổng bèn điệu nó về nhà cho thuốc Thủ đức. Khi họ rịt sơ sài mấy chỗ vết rồi thì chở nó xuống nhà thương Gia-định, nhưng chẳng đặng bao lâu thì nó tắt hơi, vì máu ra nhiều quá nó không thể chịu nổi.

Trừ đặng tên hung phạm này thật là dứt đặng một mối hại rất lớn cho nhân dân làng Bình-đức vậy.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 19 Septembre 1923

TAM MỸ TƯƠNG TƯ

C m tình lưu lạc cho ai,
Chữ tài liền với chữ tai một vần.
Giời cao tay vẫy cũng gần.
Rồng mây cá nước để phần riêng ai.

Tối thứ năm 20 Septembre 1923

TRUNG HIẾU TIẾT NGHĨA

Trong cơ tạo hóa xoay vần.
Kìa cơn bĩ cực nọ tuần thái lai.
Đầy triều đỏ tía cân đai,
Thỏa lòng nhi-nữ sánh vai anh hùng.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐÔNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục: Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục: Sài-gòn đường Catinat, 10. đường Bonnard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.
Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
3695

Đào-đình-Mai dit Kim-Điền

Số nhà 8, con đường Nghĩa-địa, (Rue de la Cimetière)
Ngay cửa nhà thương chó trông sang
HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, số làm tủ, bàn, ghế và các thứ vân vân. Xin các qui-khách đóng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mời các qui-khách lại mua giúm cho hiệu tôi, xin cám ơn.
3686

Hiệu GIỤ-ÍCH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.
3685

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Paiements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

BÁO·NAM-KỲ KINH-TẾ
Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đồng niên: 5$00
Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người,
Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng dị-thể.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái 1$00

[illegible]

TONG-YUNE-TAI
48, Phố hàng Ngang HANOI

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh —
Nam-hoa — Vải lợp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
Pousse-Pousse Saigonnais
7, Boulevard Bobillot, Hanoi
2010

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ BỆNH

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

THUỐC HOÀN XÔ

TAM-TÍNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết biệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ và kê bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo càng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Bàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loét dương tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, hộ lao, đàm suyễn, bất toại, phế thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Bàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, bọc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Bàng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mọc, đau mắt mảng mộng, mỗi chai 2 hào.

Đại-lý : Hiệu *Van-An*, Phố Yên-thái, tỉnh Yên-bay ; hiệu *Linh-Sơn*, chợ Đương-đình, huyện Chí-linh. 2067

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-dão : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lần, vì đã được lòng qui-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà nên Bản-hiệu lại đỡ các ngài so-sánh và suy xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dão của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh sau : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, ốm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ ích cho đàn-bà có, người ốm mới khỏe, người già yếu sức lực kém có thể khỏe lại như thời trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số người chứng-nhận là công-hiệu.

Giá bán 5$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,

nếu các ông đã dùng đủ các cách thuốc rồi mà vẫn không khỏi thì nên dùng ngay lập tức một chai thuốc bôi PONMADE ROYER, đúng theo cách dùng thì khỏi ngay.

Ở Paris bắt đầu bán từ năm 1877 ; 25, A. D. Martin. Ở Hanoi bắt đầu bán từ hiệu Bc. CHASSAGNE

痔瘡林性張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cắn đến khi đại-tiện xong rồi thì vẫn buốt đâm đìa, thật là bất tiện cho người làm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau chó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng đao cắt, cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nếp nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những thứ mạn tư-kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM
36, Phố Hàng Bông. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 3 giờ rưỡi đến 5 giờ. Các tỉnh xa đều xin hẹn tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 2000

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gò-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

VỀ MÙA NĂM 1923-1924

Có bán chiêu-khách những hột các thứ rau
và hột các thứ hoa
của nhà Vilmorin Andrieux chế ra

NHỮNG HỘT ẤY ĐỰNG BẰNG TÚI NGOÀI CÓ VẼ VÀ CÓ CAM ĐOAN Ở ĐÂU LÂM VÀ MẤY NĂM

Xin xem giấy khai hàng

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu thì cần phải điều trị cho tận khỏi mới ra mủ. Khi đã hết ra mủ rồi, nhưng cần xem xét kỹ lưỡng trong mấy ngày thước giấy khi đi tiểu tiện thì thấy số ra một thứ như đàm nhờ và dài như sợi chỉ vậy. Ấy là một cái tàng chứng còn phải điều-trị bằng thuốc *santal monal*, nếu không thì bệnh ở bàng-quang và ở thận không tài nào tuyệt hết nọc được. Bệnh này nếu chưa tuyệt hết nọc mà đã cưới ngay vợ thì thực là một điều rất nguy hiểm cho đàn bà, vì bệnh tất chuyển sang người đàn bà làm cho sinh ra bệnh đau bụng ghê gớm rồi có thể làm mất đường sinh dục được.

Muốn khỏi cho khỏi các bệnh ấy thì không cần gì bằng thuốc *santal monal* nữa. Thuốc này dùng theo cách hóa học mà bào chế ra, chuyên trị về chữa bệnh lậu và làm cho khỏi lấy sang các cơ-quan khác nữa.

Không còn gì nguy hiểm cho bằng khi bị bệnh lậu mà chưa khỏi lại ăn ít tăng chất mà dùng những thuốc không có giá-trị gì cả.

Khi mới có mủ thì nên dùng ngay thuốc *santal monal* mà dùng luôn cho đến khi tuyệt hết nọc bệnh.

Thuốc *santal monal* làm cho nước tiểu thành ra xanh rêu các nơi, nhỏ bàng-quang, nhỏ quí thận và làm cho bệnh rất là chóng khỏi, vì thuốc này bào chế bằng nhiều dược phẩm mạnh mẽ có hiệu nghiệm vô cùng.

Ở các hàng bào-chế đều có bán cả. 2000

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MẠO

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SÁO, hiện có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã có ra bán tại Bắc kỳ thì hơn hẳn lắm, xin các quý khách chiếu cố đến hiệu rượu ÔNG SÁO cho khỏi thất.

Bản-hiệu làm quà tại Đông-Pháp, bán thứ rượu Rhum Grands Morne Gothiers, giá vừa rẻ mà lại ngon hơn các thứ rượu Rhum khác.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu-cố đến cho.

Ống nói số 867

2073

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm mở cửa cả bán từ 5 đến 6 giờ sáng.

LAXO SODYL

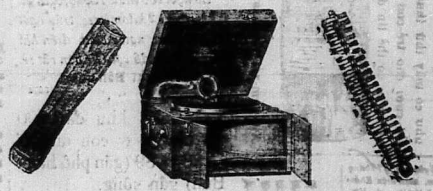
Một thứ bạt gấp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ diễn rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mở « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40.

Nay kính cáo.

số 38

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bạn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thay Tạo hà, cả phần hiệt nam-giới sẽ nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC Dịch thuật

Vương-văn-khanh từ khi đi đường đã giẫn bớt đi một lạng bạc, bấy giờ trong mới chỉ còn có hai lạng, mới đem ra trao cho *Đồng-vinh* mà bảo rằng :

— Đây là của ông bạn họ *Trương* tôi đưa tặng, ông cứ nhận lấy. Cái việc tôi mới vừa rồi, nếu hễ trước mà giúp cho trọn vẹn, may ra có phần thì sau này sẽ cộp hầu-tạ một số tiền to nữa.

Đồng vinh nhận lấy gói tiền, liền đứng dậy mà bảo rằng :

— Ông bạn quí của tiên-sinh đã có lòng tốt cho tôi như thế này thì nhân-tiện có cái tửu-lầu mới mở tại phía trước đây, mời tiên-sinh ra chơi một chút.

Vương-văn-khanh nói :

— Ông bạn họ *Trương* tôi đang đợi tin ở nhà, để sau sẽ cùng đến, không thể chậm-trễ được. Vậy để hôm khác, tôi sẽ xin mời.

Đồng-vinh nói :

— Có phải lúc nữa ông họ *Trương* đến thì tôi đây cũng không dám nỗng rượu. Sợ khi rượu say, làm hỏng việc chăng.

Vương-văn-khanh nói :

— Nếu được như vậy thì cám ơn vô-cùng !

Nói xong, liền cáo-từ lui ra, về báo tin cho *Trương-qui-như* biết. *Trương-qui-như* đợi để nóng lòng sốt ruột, khi trông thấy *Vương-văn-khanh* về, vội-vàng chạy ra cửa vườn để đón.

Trương-qui-như hỏi rằng :

— Có gặp người ấy không ?

Vương-văn-khanh nói :

— May quá ! Vừa tới nơi thì gặp ngay. Hiện tôi đã nói chuyện với ông ta xong rồi. Nhưng có sao bây giờ chưa thấy chàng họ Tô đến ?

Nói chưa dứt lời thì đã trông thấy *Tô-hữu-bạch* đến, lại có tên *Tiểu-hỉ* theo hầu. Nguyên *Tô-hữu-bạch* đêm trước nghỉ quanh ngải quán, thành ra khó ngủ, mãi đến gần sáng, mới nằm ngủ thiếp đi, vì thế dậy trễ. Khi ngủ dậy, chải gội cơm nước rồi, tức-khắc tìm đến vườn hoa nhà *Trương-qui-như*.

Hẹn giờ ba người với chào nhau, *Trương-qui-như* hỏi :

— Tô đại-huynh sao mãi đến bây giờ mới tới ?

Tô-hữu-bạch hỏi :

— Đêm qua hai đại-huynh có lòng yêu cho mấy chén rượu, thành ra say quá, vì thế hôm nay đến chậm, xin hai đại-huynh tha lỗi cho.

Vương-văn-khanh cười mà bảo rằng :

— Hay là không muốn xem mặt *Bạch* tiểu-thư nữa chăng ?

Tô-hữu-bạch cũng cười mà đáp rằng :

— Nếu hai đại-huynh không muốn xem thì tiểu-đệ cũng không muốn.

Trương-qui-như hỏi :

— Nếu muốn xem mặt thì bây giờ nên đi, chớ nên bàn chuyện phiếm nữa mà lỡ mất việc.

Vương-văn-khanh nói :

— Tiền-đệ lại chưa họa được bài thơ, biết làm thế nào. Bây giờ hai đại-huynh nên man man viết thơ đem đi, để được tin-tức hay, bấy giờ tiểu-đệ sẽ xin sửa tiệc mừng, rồi ba ta cùng nồng rượu.

Nói xong, cùng nhau trở vào chỗn thư-viện, *Trương-qui-như* và *Tô-hữu-bạch* đều lấy giấy viết bài thơ họa đem hôm trước, để sẵn vào trong tay áo.

Trương-qui-như lại vào nhà trong thắng một bộ áo mới thật đẹp, và gọi người nhà lấy ba chiếc ngựa ra, mỗi người cưỡi một ngựa, rồi thẳng cửa vườn đi sang nhà *Bạch* thị-lang ở *Châm-thạch-thôn*.

Nguyên từ *Bạch-thạch-thôn* đi sang *Châm-thạch-thôn*, chỉ cách độ 3, 4 dặm đường. Hỏi lâu đi tới nơi. Khi tới cửa nhà quan *Bạch* thị-lang, ba người cùng xuống ngựa, lững-thững đi bộ vào.

Bấy giờ *Đồng vinh* đã có ý ngóng đợi, khi trông thấy ba người vào, liền đứng dậy đón mà bỏi rằng :

— Chẳng hay ba ngài tới đây có việc chi ?

Vương-văn-khanh trỏ hai người kia mà bảo rằng :

— Hai ngài đây, một ông họ *Trương* và một ông họ Tô, định xin vào bái-yết *Bạch* lão-gia đó !

Đồng-vinh nói :

— Ba ngài đến sớm một chút thì hay ! Lão-gia tôi vừa mới đi xơi tiệc vắng. Ba ngài có dặn gì thì để lão người về, chúng tôi xin biẩm.

Trương-qui-như nói :

— Chúng tôi nghe nói lão-gia đây có cậu người họa bài thơ tán liễu, vậy hai chúng tôi mỗi người họa một bài, đem đến để thỉnh-giáo.

Đồng sinh nói :

— Hai ngài đã đem thơ đến thì xin để đây, đợi khi lão-gia tôi về, tôi sẽ dâng nộp, có thể nào rồi lão-gia tôi cho mời.

Trương-qui-như ngành lại bàn với *Tô-hữu-bạch* rằng :

— Bây giờ ta để thơ lại đây, hay là nên ngồi chờ một lúc rồi vào diện-kiến.

Tô-hữu-bạch nói :

— Nếu được vào diện-kiến thì hơn, nhưng không biết độ bao giờ người về ?

Đồng-vinh nói :

— Hôm nay lão-gia tôi đi xơi tiệc, có lẽ cũng lâu mới về.

Vương-văn-khanh nói :

— Ta cứ để thơ lại đây cũng được, hà-tất phải diện-kiến.

Hai người mới đem thơ trao cho *Đồng-vinh* mà bảo rằng :

— Khi *Bạch* lão-gia về thì nhờ làm ơn bẩm giùm cho.

Đồng vinh nói :

— Tôi sẽ xin bẩm, không cần phải dặn, nhưng chẳng hay hai ngài ngụ-sở ở đâu, xin báo cho biết, hoặc khi lão-gia tôi xem thơ, có sai đi mời chăng.

Vương-văn-khanh trỏ *Trương-qui-như* mà bảo rằng :

— Ông này là *Trương* tiên-sinh, vốn người *Ban-dương*. Cái vườn-hoa ở *Bạch-thạch-thôn* gần đây tức là nơi đọc-sách của ông đó.

Sau lại trỏ *Tô-hữu-bạch* mà bảo rằng :

— Còn ông này là Tô tiên-sinh, ngụ tại trong chùa *Quan-âm* ở *Bạch-thạch-thôn*.

Đồng-vinh nói :

— Bàn ở *Bạch-thạch-thôn* thì cũng không xa gì, chúng tôi đã biết rồi, xin ba ngài cứ về.

Ba người lại cáo-từ điện bái hồi lâu, rồi mới quay ra. lên ngựa về *Bạch-thạch-thôn*. *Đồng vinh* thấy ba người đi khỏi rồi, liền chạy vào cái phòng bên cửa, cất giấu hai bài thơ vừa rồi vào trong quyển sổ, rồi đem hai bài thơ của *Vương-văn-khanh* đưa trước để trình *Bạch* lão gia.

Bạch lão-gia từ khi cáo bệnh về nhà, ở trong chốn hương-thôn, khó tong mà kẻo được giai-tú. Vừa rồi nhân nàng *Đồng-ngọc* có đề bài thơ tán-liễu, mới mộ người họa thơ để làm cảnh bàn tế vậy.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)